

מכתבים

הבנתי, לפי התצלום, שכנראה מדובר בכהנא חיובי.

קראתי ושמתתי לראות, יומיים מראש, שפרשן הטלוויזיה כהנא מנטיח לנו נצחון של מכבי בבולגריה. עכשיו, אחרי מה שקרה, אני לא רוצה להרגיז, אבל כדאי לזכור, בכל זאת, למי ניתנה הנבואה, מאז חרב בית המקדש.

אלי מור, תל-אביב

הוא אקטיב הלכו

תצלום בהעולם הזה (20.2), לא במדור האופנה, עודד מכירה של בגד.

במכתבים לרותי פורסם תצלומה של ורד לביא, לבושה ז'אקט-משי, בעל כתפיים מודגשות. ז'אקט כזה היה מונח אצלי בחלון שבועיים ופיתאום כל הז'אקטים האלה אולו. נכנסו לקחות, אמרו לי שראו את הדגם בהעולם הזה וקנו.

תודה! מיקי עטיה, בוטיק מירביה, תל-אביב

למען עתיד הילדים

אורן דאנה, שנשט את בירונוי כך והקים את אירגון בלה - בניס למען

(המשך מעמוד 3)

אני מסכימה לחלוטין עם הקורא וילבר בתגובתו על הכתבה של הסכסולוגית. ובכלל, זה מזכיר לי את המעשה, שהיה בשנות ה-50, בקוסטיקאית-צמרת תל-אביבית, שאותה ניסה לפתות מחור כעזרת מה שנקרא אז "מילים גסות". היא שמעה, שמעה, שמעה, לא הסמיקה, וכמובן — לא התפתתה. אבל לבסוף היא העירה לו: "תסלח לי, אתה חושב שאתה המצאת את המין?" דינה אלימלך, תל-אביב

הם שוב ביחד

מה עלה בגורלם של גיבוריו האמיתיים של הסרט דמועות של שתיקה (העולם הזה 13.3)?

מעניין לדעת מה עושים העיתונאי סידני שאנברג ועוזרו הקאמבודי, רית פראן, בימים אלה, אחרי שאנברג הצליח סוף-סוף לחלץ את פראן מהתופת ברוס-מזרח אסיה?

אברהם גולדמן, ירושלים

הם שוב ביחד, הפעם במישור ניו-יורק טיימס בני-יורק. שאנברג, כיום בן 50 ובעל טור על החיים בערים הגדולות בארצות-הברית, עבר בשנה שעברה, בהצלחה, ניתוח-לב פתוח. פראן, כיום בן 42, הוא צלם-מערכת, הסובל, כתוצאה מארבע

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תאריך: 136 ♦ העורך הראשי: ארי אבנרי ♦ עורך-מישנה: רוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שנון ♦ עורך כיתוב: גזר נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפיר, ענת סרנוכמי ♦ עורך דפוס: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המדעות: רפי זכרונן ♦ המזל: "העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: "הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב ♦ הפצה: "גד" בע"מ, תל-אביב

קו יקר

אחרי מלחמת יום הכיפורים ערכה אגודת העיתונאים סימפוזיון, כדי לבדוק את אשמת העיתונות ביצירת תפיסות שהובילו למחל. מה היתה תרומת העיתונאים לאווירה של "ג'דען של שוטים", ששררה במדינה בין מלחמת ששת הימים ויום הכיפורים? האם עזרו העיתונאים להרדים את הציבור ולטפח שיגעון-גדולות לארמיו האם העלימו העיתונאים את האמת מעיני הציבור, וגם מעיני עצמם? באתם הימים פשטה בקרב העיתונאים אופנה של הכאה על-חטא. עיתונאים חשוכים התחרטו פומבית על חלקם כטיפוח פולחן-האלילים של משה דיין, וביקשו סליחה ומחילה. למרבה הצער, היה זה מצב-רוח חולף. אחרי זמן-מה התאוששו העיתונאים והעיתונאים, הכל

המנהיגים, את טיוף המערכת הפוליטית שאיפשרה את האסון. תמימים הקוראים מאמרים אלה היו משוכנעים כי בעליהם אכן ראו את הגולה, והחירו מפני ההרפתקה, התריעו ומחו. הם לא יעלו על הדעת כי נכון להיפך: בעלי המאמרים האלה הם אותם העיתונאים עצמם אשר עוד לפני 32 חודשים ליוו את אריאל שרון במאמרי-העריצה והתחרו על הזכות לראיין אותו, אותם העיתונאים שכתרו כתרם לחוכמתו, שדיווחו על כל גיהוק ושיהוק של הגאון האסטרטגי רפאל איתן, שלא לדבר על לבנותו המפוכחת של ראש-המשלה מנחם בגין, אבי הדור.

העיתונאים הם בני-אדם. לבני-אדם מותר לטעות. גם בפעם השניה והעשירית. גם כאשר הטעות עולה בחייהם של מאות ואלפים. אבל דבר אחד אפשר לדרוש גם מעיתונאים: שיכו על חטא. שיבקשו פומבית סליחה ומחילה מן הציבור, וכיחור ממישפחות החללים. שכל אחד מהם יזכור היטב את אשר כתב יום לפני המלחמה, כיום פרוץ המלחמה וכיום שלאחריה. אל יתנחם אף עיתונאי אחד בתירוץ "אני רק כתבתי". המילה הכתובה המשודרת יכולה להרוג, בדיוק כמו כרוז של רובה ומיטען-צד. כי המילים מדרבנות את הפוליטיקאים ומשפיעות על מקבלי-ההחלטות. הבירורים האינוסופיים על "המתבלים" בדרום-לבנון, העלמת העובדה ש"שבתת-הגשק בין ישראל ואשף קיימת ומחויקה מעמד, הסתרת האמת על הנסיון לרצוח את השגריר ארגוב, התמיכה הנלהבת בהפצצת כירות ערב המלחמה — כל אלה יצרו את האווירה שבה פעלו שרון ושות'.

אני מודאג מאוד מחוסר הנכונות של העיתונאים האלה למתח ביקורת על עצמם. להודות בטעותם ולהביע חרטה. לא רק מפני שהחרטה היא אקט מטהר שלעצמו, אלא מפני שבהעדר אקט כזה אין כל מחסום מפני התנהגות כזאת בפעם הבאה. החרטה עצמה אינה ערובה מפני הדישנות, אף היעדרה מנבא שחורות. עיתונאים רבים תובעים עתה למנות ועדת חקירה, לבריקת הנסיבות שהובילו למלחמה. לא היה זה מוזק אילו החליטה העיתונות להקים ועדת-חקירה קטנה גם לחקירת חלקה שלה כנסיבות אלה.

מי

כתב מה

האמת המשוטה היא שבכל העיתונות הישראלית, הכתובה והמשודרת, היה רק כליית-קשורת אחד שהתנגד למלחמה בשעה שפרצה: העולם הזה. במידה מסוימת אפשר לצרף לרשימה קצצרה זו את על המישור, שפירסם מאמרים נגד ההרפתקה. הרוץ מזה היו כמה קולות, כהדים מאוד, שפירסמו אזהרות בעיתונים אחרים. זה הכל.

מכיוון שהמיסר העיתונאי לא יעשה דבר לחקירת עצמו, ואין כל סיכוי להסקת מסקנות כלשהן עלידו, היה רצוי שחוקר אקדמי יערוך חקירה משלו. הייתי רוצה, למשל, לראות, ספר לכן, ובו לקט של כל המאמרים הראשיים וכל מאמרי הפרשנות והבעת-הדעות שפורסמו בשבוע הראשון של המלחמה.

זה יכול היה להיות חומר-קריאה מרתק.

מ.א.ב.א.

סידני שאנברג ורית פראן, 1985
לאחד ניתוח-לב פתוח, לשני עקירת-השיניים

המולדת - (העולם הזה 6.2) איננו נבהל מאיומים.

שלחו לי מיכתב-איום ובו קראו לי בוגד והזהירו אותי לא לתקוף את תנועת-כ"פ כי יכולע לי. אני מבקש להגיב:

שום איום לא יגרם להפסקת פעילותי למען איתור העם, מכל קצות הקשת הפוליטית, למען אחווה בין יהודים לערבים.

כל ברדעת נכון צריך להצטרף למלחמת החורמה בכהניזם, למען עתיד טוב יותר לילדינו. אורן דאנה, בתיים

רעיון

מהירהוריי-לבו של הקורא הלינגר.

אני שמח שהיפאנים, אנשי המאקויה, חוגגים מינהגים ישראלים.

הייתי שמח יותר אם מנהיגינו היו חוגגים מינהגים יפאניים, כמו האראקירי של הנכשלים במשמותיהם.

דתות וריילות

במדור "תשקיף" של "העולם הזה" (6.2) פורסמה ידיעה, שממנה ניתן להסיק כאילו שלחה חברת "אליעל" את דייליה לעבור קורס דתי בירושלים.

הובר לנו שניסוח זה מטעה. מחלקת הדיילים, בשיתוף עם מחלקת ההדרכה של החברה, קיימה קורס להכרת כל הדתות, ובמהלכו ביקרו הדיילים והדיילות בבתי-כנסת וכנסיות, בהדרכתו של ד"ר ישראל ליפל, המומחה הידוע לדתות. לא היתה לכך מגמה רעיונית כלשהי.

שנות עבודת-הכפייה, בשינוי (רק לאחרונה עקרו לו ארבע שיניים נוספות) ובעורו, שנמנע, ממה שהוא מכנה, שנותיו במים המלוכלכים של שדות האורז, שבחן הועבד בכפייה.

הבהמה הכשרה

לאורי זוהר יש פישל (העולם הזה 13.3) ולעימנואל יש שפסעל.

אחרי שפתרתם לי את חידת בנו של אורי זוהר, הנושא את השם פישל, שפירושו רג קטן, אולי תגלו לי מיהו ומהו שפסעל?

את שפסעל גיליתי לאחרונה על שילטי-פירסומת ירושלמיים, המתוקנים מעל לשלטים המוארים של שמות הרחובות בכירה, ושם כתוב כזו הלשון: "שפסעל, בעימנואל כבר היית?" יעקב מיומן, ירושלים

זאת היא, כמובן, פירסומת לעיר-החדים עימנואל שבגדה המערבית. שפסעל הוא שם-חביבה ביידיש, מלשון כבש. ובתרגום חופשי - כיבשון.

הנבואה, אחרי בית-המיקדש

כהנא החיובי, המאמן-הפרשן, ניבא (העולם הזה 13.3) נצחון למכבי בבולגריה. איפה הנבואה שלו עכשיו?

כשאני שומע את השם כהנא יש לי תגובה מובנת. כך קרה לי גם כאשר ראיתי את שמו כמרוט האחרון. נרתעתי, אבל מייד

העולם הזה 9.6.82
ספר לבן

חזר לקדמותו והמלחמה נשכחה יחד עם לקחיה. העיתונות חזרה, ברובה המכריע, לשטוף את מוח הציבור בתעמולה לאומנית, והעיתונאים חזרו להדונב אחרי פוליטיקאים, כמה מאותם העיתונאים שהתחרטו פומבית על סגירתם למשה דיין, האליל שהכזיב, החלו סוגרים לאליל החדש, אריאל שרון.

וכך הגענו אל מלחמת-הלבנון — מלחמה שלא היתה אפשרית אלמלא יצדה העיתונות את האווירה לכך.

מילים

יכולות להרוג

מי שקורא בימים אלה את העיתונות, יתרשם שמעולם לא היה אף עיתונאי אחד שצעק הידר בפרוץ המלחמה, כל העיתונאים מלאים במאמרים חוצבי-להבות על המלחמה האזרחית, על הרוץ הלבנוני, על טיפשות המנהיגים שהכניסו אותנו לבזיז הנה. עשרות פרשנים חשוכים ומלומדים ממלאים את העמודים במאמרים המנתחים את השיקולים הכוזבים שהובילו למלחמה זו, את עיוורון